

Jo Di Graphics

Μπάμπης Συριόπουλος

“Το «έθνος» περιλαμβάνει την εθνική ενότητα όπως η χελώνα κουβαλάει το καβούκι της. Το εθνικό είναι πάντα σε ένταση με το ταξικό. Αυτό δεν είναι καθόλου θεωρητικό συμπέρασμα, αρκεί να δει κανείς πώς χρησιμοποιείται στον δημόσιο λόγο αλλά και από τους απλούς ανθρώπους.”

Πάλη κατά της ΕΕ

ΔΥΟ ΕΘΝΗ

ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ ΚΑΙ Η ΠΑΤΡΙΔΑ

Το κεφάλαιο χρειάζεται τα κράτη

Φέτος με αφορμή τα 70 χρόνια από τον θάνατο του αρχικαπετάνιου του ΕΛΑΣ Άρη Βελουχιώτη επαναλαμβάνονται σε μια τελείως διαφορετική συγκυρία απόψεις που εκφράζουν τις αδυναμίες του Άρη και του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και όχι την επαναστατική τους πλευρά. Είπε ο αρχικαπετάνιος στον περίφημο λόγο του στη Λαμία: «Το κεφάλαιο δεν έχει πατρίδα και τρέχει να βρει κέρδη σ’ όποια χώρα υπάρχουν τέτοια. Γι’ αυτό δε νοιάζεται κι ούτε συγκινείται με την ύπαρξη των συνόρων και του κράτους. Ενώ εμείς, το μόνο που έχουμε είναι οι καλύβες μας και τα πεζούλια μας. Αυτά αντίθετα από το κεφάλαιο που τρέχει, όπου βρει κέρδη, δε μπορούν να κινηθούν και παραμένουν μέσα στη χώρα που κατοικούμε».

Είναι όμως έτσι;

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κερδοφορία του κεφαλαίου είναι και η ύπαρξη κρατών, συνόρων, στρατών και ενιαίας αγοράς, μαζί με την αναγκαία φαντασική τους πλευρά. Όπως έχει ειπωθεί, το πρώτο κόμμα της αστικής τάξης είναι το κράτος της. Το κεφάλαιο προκαλεί τους πολέμους ακριβώς για να διασφαλίσει την κερδοφορία του.

Σήμερα παρά την κυριαρχία των πολυεθνικών πολυκλαδικών μονοπωλίων το κεφάλαιο, ακόμα και το πιο διεθνοποιημένο, έχει μια εθνική αφετηρία και την ανάγκη της κρατικής στήριξης. Οι γερμανικές και γαλλικές τράπεζες χρειάζονται τη στήριξη των εθνικών κρατών τους όπως και οι ελληνικές πολυεθνικές χρειάζονται τη στήριξη του ελληνικού κράτους για τις επενδύσεις τους στο εξωτερικό πχ. ελληνικές κατασκευαστικές που αναλαμβάνουν μεγάλα έργα από το «γειτονικό» Κατάρ μέχρι τη μακρινή Κολομβία.

Οι αστοί πολεμάνε για τα σύνορα και τις πατρίδες μέχρι θανάτου, όχι του δικού τους βέβαια αλλά των εργατών και των φτωχών «τους». Το κόστος των πολέμων και των εθνικών ανταγωνισμών το

επωμίζονται οι λαοί κι όχι οι άρχουσες τάξεις. Οι φτωχοί είναι προσκολλημένοι στις «καλύβες» τους, όπως οι κωπηλάτες στις ρωμαϊκές τριήρεις ήταν αλυσοδεμένοι στους πάγκους τους. Τα σύνορα, τα κράτη και οι πατρίδες φτιάχτηκαν από τις άρχουσες τάξεις και αυτές εξυπηρετούν πρώτα από όλα, οι εργαζόμενοι χρειάζεται να προτάξουν τα συμφέροντά τους. Η πάλη ενάντια στο ζυγό της ΕΕ και της ευρωζώνης προϋποθέτει τη σύγκρουση του «έθνους» των εργαζομένων με το «έθνος» των αστών.

Εθνική Ενότητα και Αντικαπιταλιστική Ανατροπή

Το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου αποκάλυψε την ταξική πόλωση της ελληνικής κοινωνίας με τον πιο καθαρό τρόπο. Η διαφορά των αποτελεσμάτων ανάμεσα στις λαϊκές και στις αστικές συνοικίες ήταν ενδεικτική. Αυτό είχε φανεί και κατά τη διάρκεια της εβδομάδας, πριν από το δημοψήφισμα, όπου το σύνολο της «συντεταγμένης πολιτείας» σύμφωνα με τον Πρετεντέρη είχε αδιάστακτα και φανατικά ταχθεί υπέρ του ΝΑΙ και δεν εισακούστηκε από την πλατιά λαϊκή πλειοψηφία. Αυτός ο ταξικός διχασμός βέβαια εκφράστηκε στην κάλπη και όχι στους χώρους εργασίας, και ήταν σε κάποιο βαθμό αυθόρμητος ή διστακτικός. Η κομμουνιστική και αντικαπιταλιστική αριστερά χρειάζεται να ερμηνεύσει αυτή την ελπιδοφόρα αλλά και αντιφατική συγκυρία και να παρέμβει σ' αυτή.

Τα συγκρουόμενα ταξικά συμφέροντα εκφράζονται με τις αντίθετες επιδιώξεις για την πορεία της χώρας

Σκίτσο του Altan

Η ταξική πάλη σε κρίσιμες καμπές συμπυκνώνεται σε κεντρικά πολιτικά ζητήματα που αφορούν και επηρεάζουν όλες τις ανταγωνιζόμενες τάξεις, δηλαδή το σύνολο του έθνους, και σφραγίζουν, όπως λέγεται, «το μέλλον της χώρας». Τα συγκρουόμενα ταξικά συμφέροντα εκφράζονται με τις αντίθετες επιδιώξεις για την πορεία της χώρας. Στη χώρα μας η ολομέτωπη επίθεση του κεφαλαίου ενάντια στην εργατική τάξη και στα φτωχά λαϊκά στρώματα εκδηλώνεται με την ασφυκτική επιτροπεία από τους υπερεθνικούς καπιταλιστικούς μηχανισμούς της ΕΕ, του ΔΝΤ και της ευρωζώνης η οποία γίνεται αποδεκτή από το σύνολο της ελληνικής αστικής τάξης.

Η τελευταία με τα κόμματά της και το ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση έδειξε αποκάλυπτη περιφρόνηση της λαϊκής βούλησης και της δημοκρατίας όπως εκφράστηκε στο αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, ενώ οι έλληνες στιγματίζονται ως τεμπέληδες και κομπιναδόροι συλλήβδην. Αυτή η εκ βάθρων ανασυγκρότηση του ελληνικού καπιταλισμού διαπερνά και μεταλλάσσει όλους τους θεσμούς -τη δικαιοσύνη, το κοινοβούλιο, την ερμηνεία του συντάγματος κτλ- απαιτώντας μια διαρκή κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Με δεδομένη την αδυναμία του εργατικού κινήματος και μιας κατεύθυνσης συνολικής ρήξης με τον καπιταλισμό είναι φυσικό ένα μεγάλο τμήμα του λαού που στενάζει να στέκεται στην επιφάνεια των συντελούμενων αλλαγών στους θεσμούς και να αποβλέπει σε μια ανατροπή της σημερινής κατάστασης εντός των πλαισίων τους.

Αν η εφαρμογή των διαδοχικών μνημονίων απαιτεί συνεχείς παραβιάσεις του συντάγματος, αυτό που θα δώσει τη λύση είναι η αυθεντική εφαρμογή του ή και η αναθεώρησή του.

Αν για την ευρωπαϊκή και ελληνική αστική τάξη το μέσο για να επιβάλλουν την εξαθλίωση της εργαζόμενης πλειοψηφίας είναι η επιτροπεία της χώρας μας από την ΕΕ και το ΔΝΤ, τότε το ζητούμενο είναι η κατάκτηση της «εθνικής ανεξαρτησίας». Τελικά ο μνημονιακός εφιάλτης μπορεί να φύγει χωρίς ταξικές συγκρούσεις, χωρίς «διχασμό», χωρίς ανατροπές των θεσμών, χωρίς αντικαπιταλιστική ανατροπή. Σε αυτήν την αφήγηση ο ρόλος του έθνους και της πατρίδας είναι κεντρικός.

Η αντικαπιταλιστική αριστερά και οι κομμουνιστές δε μπορούν παρά να πάρουν υπ' όψη τους αυτές τις λαϊκές διαθέσεις, σε καμία περίπτωση δεν λοιδороύν την πολιτική και ιδεολογική «ανεπάρκεια» των μαζών και δεν ωφελεί να απαγγέλλουν τσιτάτα ή γενικές αλήθειες που παρά την ορθότητά τους παρουσιάζονται απλά ως αξιώματα.

Αντίθετα χρειάζεται να αποκαλύπτουν τα ταξικά συμφέροντα που επιδιώκουν ή ανέχονται την επιτροπεία από την ΕΕ μέσα στο έθνος, αυτούς που κερδίζουν από τα μνημόνια μέσα στο έθνος, να ενισχύουν την πολιτική και ιδεολογική αυτοτέλεια της εργατικής τάξης και την τάση χειραφέτησης. Αυτά δεν είναι καθήκοντα του μέλλοντος αλλά του παρόντος. Χωρίς αυτά οποιαδήποτε μετωπική πολιτική χτίζεται πάνω στην άμμο. Για να παρέμβει όμως έτσι πρέπει η ίδια η αντικαπιταλιστική αριστερά να είναι απελευθερωμένη από τέτοιες αυταπάτες.

Οι αστικοί κρατικοί μηχανισμοί όσο κι αν επηρεάζονται και διαπερνώνται από την ταξική πάλη και τη δράση των υποτελών τάξεων είναι εχθρικοί από τη φύση τους στην αξιοποίησή τους από την εργατική τάξη, έχουν, όπως έχει ειπωθεί, μια δομική επιλεκτικότητα απέναντι στους σκοπούς που καλούνται να υπηρετήσουν δηλ. «διαλέγουν» ποιόν αφέντη να υπηρετήσουν. Έτσι και οι ιδέες ανάλογα με την καταγωγή και την ιστορία τους έχουν μια σημειολογική επιλεκτικότητα δηλ. διαλέγουν ποια ερμηνεία τους αρμόζει και δεν μπορεί να παίζει κανείς μαζί τους όπως θέλει. Το «έθνος» περιλαμβάνει την εθνική ενότητα όπως η χελώνα κουβαλάει το καβούκι της. Το εθνικό είναι πάντα σε ένταση με το ταξικό. Αυτό δεν είναι καθόλου θεωρητικό συμπέρασμα, αρκεί να δει κανείς πώς χρησιμοποιείται στον δημόσιο λόγο αλλά και από τους απλούς ανθρώπους.

Σε κάποιες συγκυρίες το εθνικό στοιχείο μπορεί να συμβαδίζει ως ένα βαθμό με την ταξική συνείδηση της εργατικής τάξης (ξένη κατοχή, άλυτα εθνικά προβλήματα, αποικιοκρατία, απελευθερωτικοί πόλεμοι κτλ.). Αυτό συμβαίνει όταν όλες οι τάξεις του έθνους αντιμετωπίζουν έναν εχθρό εναντίον του οποίου μπορούν έστω και θεωρητικά να συμμαχήσουν, σήμερα πχ Παλαιστίνη, ανατολική Ουκρανία, Κουρδιστάν. Σε αυτές τις περιπτώσεις είναι αναγκαίο να υπάρχει το εθνικό στοιχείο με την επίσης αναγκαία πάλη από την πλευρά των στρατηγικών εργατικών συμφερόντων για ηγεμονία επί των αστικών.

Όταν όμως, όπως σήμερα στην Ελλάδα, η ζωή της πλειοψηφίας του λαού, η διάσωση της δημόσιας περιουσίας, η περιφρούρηση των λαϊκών ελευθεριών έρχονται σε κατευθείαν σύγκρουση με την ιδιοκτησία και εξουσία της ελληνικής αστικής τάξης, η επικέντρωση στο εθνικό στοιχείο δεν μπορεί παρά, ανεξάρτητα από προθέσεις, να αποπλίζει τις εκμεταλλεζόμενες τάξεις στην πάλη τους ενάντια στο κεφάλαιο. Όσες θεωρητικές και λεκτικές ακροβασίες κι αν χρησιμοποιήσει κανείς κι όσες φορές κι αν προσπαθήσει να ορίσει αλλιώς (με αντικαπιταλιστικές υποσημειώσεις) το έθνος και την πατρίδα, αυτά αντιστέκονται σ' αυτές τις ερμηνείες, εξάλλου τους αστερίσκους ελάχιστοι τους διαβάζουν.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 26.7.2015